

0-1850'

Berako irudi zaharrak. Historian gauzak zenbateraino aldatzen diren erakusgarri.

ANTONIO OLLETA

aitzeko asmoa

azterketa bat era batean bost en ere, urte pa dutela uste sakako Zalain ako ekonomiak mendeen nola- a zuten begira- dean gizarteak tzen zuen ze-

ez da egiten a. Europako deak Leader dirulaguntza tan-Bidasoan aren inguruan eologikoen be- n Abril, Bida- roko kideak at egiten ari di-

ra eta heldu den hilabeteen buka- tuko omen dute. Hitzaldiak ere an- tolatu izan dituzte eta urtero hi- tzaldi ziklo bat antolatzeke asmoa dute. «Orain arte arazoak izan di- tugu dirulaguntzak lortzeko, eta, proiektua egina daukagun arren, ez dugu aurrera atera ahal izan. Gure asmoa etorkizunean horrela- ko jardunaldiak egiteko aukera izatea da», azpimarratu du Abri- lek.

Izan ere, Fernando Mikelarenak, zentroko zuzendariak, ikertzeke asko dagoela dio, eta non arakatu badela. «Zonalde guztia hartuz, to- kian tokiko historia lantzeaz gain, giza zientzien beste arlo batzuk eta gaurkotasuna duten gaiak jorra- tzea gustatuko litzaiguke, etorki- zunerako planteamenduak egi- nez», bukatu du.

tako sorginkeria kasuak ere jauntxo horrek berak eragindakoak izanen ziren.

Bestalde, Izaskun Abri- lek egindako lana ere goraiatu du Mikelarenak. Berako herri- lurren aprobetxamendua ezberdina da in- guruko aldean, Baztangoaren aldean adi- bidez. «Herri- lurren ustiaketa kasik jor- ratu gabeko gaia da, eta herri bateko aberas- tasu- naren kudeaketaren inguruko hainbat datu ematen ditu. Horregatik, Berako kasu- an an- tzematen da hazkunde ekonomiko eredu- a kontrajartzen dela orain arte hobekiago eza- gutzen den Baztango ereduarekin. Han, lur berria lantzeko, lurra lortzeko aukera ba- zen dohainik; aldiz, Beran, herri- lurra saltzea oso zaila zen, baso eta egur baliabideak gor- detzeko», dio Abri- lek.

● MIKEL SAIZ

Fernando Mikelarena

Jakina denez, basoa gorde behar zen, hura zelako Beran zeuden oletarako ikatza egiteko lehengaia. Ereduak Gipuzkoako eta Bizkaikoaren antza du. «Saiatu ziren oreka gordetzen nekazaritza eta basoaren artean, lur urraketak basoa galaraz ez zezan, eta ondorioz egurra», erantsi du Mikelarenak. Hortaz, herri- lurra garesti saltzen zen, urra- keta handiak egiteko aukerarik izan ez zedin.

Mendiaren ustia- ketaren inguruko orde- nantzak irakurrita, ikusi du mendeetan zehar mendien ustiaketa neurri handi bate- an baldintzatuta zegoela Beran zeuden olen produkzioagatik. Bertzetik, olaren artiku- lua egiteko Lesakako artxibategian gorde diren liburuak baliatu ditu. Ikusten da nola funtzionatzen zuten eta nolako eragina zuten ekonomian. «Ikusi dut olek Beran, bai Erdi Aroan bai Aro Modernoan, izuga- rrizko garrantzia izan dutela mendien ustia- ketan eta deforestazioan. Neurri bere- an ikusten da olek izugarrizko boterea zutela herrian. Inguruan lanpostu aunitz sortzen ziren eta Berako ekonomia mugit- zen zuten. Botere politikoa kontrolatzen zuten, eta mendien ustiaketa olen beharrak betetzeko egiten zen», dio Abri- lek.

Azterketa horiek ekarritakoa nabarmen- du nahi izan bada ere, beste datu garrantzi-

«Zonalde guztia hartuz, tokian tokiko historia lantzeaz gain, giza zientzien beste arlo batzuk eta gaurkotasuna duten gaiak jorratzea gustatuko litzaiguke, etorkizunerako planteamenduak eginez»

tsurik ere ikus daiteke argital- penean. Adibidez, Berako biz- tanleriak izandako aldaketak; 1813 eta 1814 artean Indepen- dentzia Gerra zela eta biztanle- riaren %15 hil zela Armaden eraginez; eta XIX. mende- an zeu- den 137 baserrien bilakaera eta kokapenaren zergatia.

Jende gehiagoren premia

Ikerketa Zentroaren koaderno- aren lehen alea Beran eta Lesa- kan herriko historia ezagutzeko egindako ikastaroak izan bazi- ren ere, hainbat dokumentazio erabili dute.

Sutearen oztopoa gaintuturik, elizako orrialdeak eta erroldak, argitaratutako gau- zak eta susmoak, Berako Udal artxiboa, eta Nafarroako Artxibategi historikoa zein pro- tokolokoa.

Tokian tokiko historiaren azterketek mendeetan hurbilean jazotako gertaerak beste modu batean ulertzeko eta hurbiltze- ko aukera ematen duten moduan, historia- lari eta zaleak trebatzeko aukera ere eskain- tzen du. Bide horretan, Bidasoako Ikerketa Zentroak, azterketa ez ezik, ikertzaile berriak ere bultzatu nahi ditu. Taldekideek jende gehiagoren beharra azpimarratu dute, hobeki eta lasaiago lan egin ahal izate- ko. «Jende berri bila gabiltza eta gazteak hurbiltzea nahi genuke. Baztan, Malerreka eta Bortzirriak hartu nahi izan baditugu ere, oraingo Bortzirietara mugatu gara, ezinez- koa delako guztia hartzea», diosku Mikela- renak.

Bestalde, tokiko historiaren garrantzia azpimarratu nahi dute lan honen egileek. Alde batetik, tokiko historia kontzeptu his- torikoen esanahia ezagutzeko balio du. Halaber, herri baten oraina ulertzeko balio dezake.

→ Irene Arrizurieta